

De verzekering

Van Joost Heyink verscheen eveneens bij uitgeverij Anthos

Proefverlof
Het experiment

Joost Heyink

De verzekering

Anthos | Amsterdam

ISBN 978 90 414 1774 9

© 2011 Joost Heyink

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © Stuart Brill/Millennium Images/Hollandse Hoogte

Foto auteur © Merlijn Doornik

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Voor Joep

I

Ik heb veel gekke dingen gedaan, maar doodgaan is nieuw voor me. Ze zeggen dat je alles een keer moet doen, al is het maar eens in je leven.

Ik zit achterover in een ligstoel op mijn balkon, een glas witte wijn bij de hand. Het is vier uur 's middags, beneden schuift het verkeer langzaam van ergens naar nergens, en weer terug. Flarden van salsamuziek, geuren die ik niet kan thuisbrengen.

Ik denk aan Laura, die over een paar dagen op vliegveld El Dorado zal landen en een kamer in een ander hotel heeft gereserveerd. Mooie, dwarse Laura, we doen het alweer vier jaar met elkaar. Ze is dertig, daarmee tien jaar jonger dan ik, en beslist niet onknap. Ook is ze tamelijk klein, maar heeft een grote waffel. Ik verlang naar haar.

Ik doe mijn ogen dicht.

Wonderlijk. Je bent op zoek naar een goed onderwerp voor je nieuwe thriller en een halfjaar later zit je in Bogotá om je eigen overlijden te organiseren.

Ik denk dat het een idee was van Laura. We zaten weer eens veel te lang te borrelen toen het er opeens was. Mooi plot voor een boek. Vent draait de verzekeringsmaatschappij een poot uit door zijn eigen dood te ensceneren.

En toen liet het me niet meer los.

Als ik nu eens... Het nieuwe boek zou mijn toch wat haperende

carrière als schrijver uit het slop kunnen halen. Dat zou al mooi zijn. Maar stel... het idee zelf was misschien ook heel geschikt om mij, en ons, financieel eens helemaal op de rails te zetten en een vroeg pensioen mogelijk te maken op het strand van Bali, niet gestoord door burgerlijke verplichtingen als het produceren van een tekstje hier of daar. Ik zou de zaak kunnen combineren. Het verhaal schrijft zich als het ware zelf. Ik voer het verhaal uit en vertel het vanuit het perspectief van de hoofdpersoon. Van mij dus. Wat een boek! Dat kon zo een soort ego-faction-reality-autobio-thriller worden, volgens mij een nieuw genre in de wereld van het spannende boek en geheid een gat in de markt. Uiteraard zou het boek pas op de markt mogen komen nadat het verzekeringsbedragje veilig op een nummerrekening van een bank in een ver land geparkeerd staat – zeg de Zuidpool.

Nu ik er nog eens over nadenk moet ik toegeven dat ook het idee om het zelf maar gelijk uit te voeren geopperd werd door Laura, zij het oorspronkelijk als grap. Ja, ze is nog fouter dan ik. En iets wat als een grap begint kan zich ingraven en uiteindelijk bloedernstig worden, informeer maar eens bij Joran van der Sloot of Wesley Sneijder.

Natuurlijk heb ik me afgevraagd hoe het kan dat een brave burger zoals ik opgewonden kan raken van een – laten we er niet omheen draaien – crimineel avontuur. Het zal de schrijver in me zijn, maar hoe zit het met het geweten dat een normaal mens voor dit soort verleidingen behoedt? Daar maak ik me weinig illusies over. Volgens mij draait driekwart van de wereldbevolking met satanisch genoeg hun verzekeringsmaatschappij een poot uit, als zij de kans krijgt. Het bedrijf verdient immers niet beter, omdat het wel premie wil vangen, maar in geval van schade uitbetalen, ho maar, dan zijn ze niet thuis, verzekeringsmaatschappijen zijn tenslotte het tegendeel van filantropische instellingen. Hoe sterker ik dit beeld koester, hoe minder gewetensnood, merk ik. Ook stel ik me voor dat ik niemand tekortdoe met mijn plannen. Er worden geen individuen getroffen, alleen een log en schuldig bedrijf dat er niet merkbaar onder zal lijden. En moet ik me druk maken over een paar aandeelhouders die per dag verdienen wat ik in een jaar in de

kroeg uitgeef? Dacht het niet. Zo redenerend lukte het me uiteindelijk uitstekend mijn voorgenomen daad in de sfeer van Robin Hood te trekken; ik zou geen boef zijn, maar door het publiek als een soort kraker, een provo worden gezien, een WikiLeaks en mogelijk als een verzetsman tegen het doorgeschoten kapitalisme worden toegejuicht. Ik weersta de neiging er dieper over na te denken, het zou me van mijn koers afkunnen houden.

Hoe dan ook, de eerste schermutselingen hebben inmiddels plaatsgevonden en ik zal u op de hoogte houden van het verdere verloop.

Ik drink mijn glas leeg en vraag me af of ik nog eens in zal schenken. Laura had me nu al gedubbeld, met drank weet ze wel raad. Ik ook, al ben ik van oordeel dat ik de zaak beter onder controle heb dan zij. Daar is ze het uiteraard niet mee eens.

Achteraf denk ik, waar ben ik in godsnaam aan begonnen? Het lijkt zo simpel als je aan de bar fantaseert over het in scène zetten van je dood, maar de praktijk valt behoorlijk tegen. Ik vraag me af of ik het had gedaan als ik alles van tevoren... nou ja. Maar het boek wil ook wat. En ik zit inmiddels in Bogotá, toch zowat halverwege het project en het boek, zou je zeggen.

Een hoge levensverzekering afsluiten, om maar iets te noemen, valt nog niet mee. Je zou denken dat ze staan te trappelen om een vette premie binnen te halen voor de te verwaarlozen kans om te moeten uitbetalen, maar die lui zijn niet gek. Ze zitten niet te wachten op een stel dat een verzekering van een paar miljoen wil afsluiten op het leven van de zwaar depressieve en suïcidale echtgenoot. En een ruziënd stel dat op klimvakantie gaat heeft vooraf ook moeite een verzekering op elkaar af te sluiten. Als je het althans hebt over bedragen waarmee je je terug kunt trekken op je domein met privéstrand op Bali.

Maar het kan wel.

Als je een zakelijke band hebt, bijvoorbeeld. Vennoten moeten zich kunnen indekken voor het geval de andere vennoot plots wegvault. Dat kan immers het failliet van het bedrijf betekenen. En als je dan ook nog een tussenpersoon weet te vinden die meer aan zijn eigen winstpercentage dan aan de risico's denkt en de verzekerings-

maatschappij zit te suffen, dan is het mogelijk een levensverzekering van een slordige tweeënhalf miljoen euro af te sluiten.

Waar we in het laatste stadium ongetwijfeld mee te maken krijgen, is dat het verzekeringsbedrijf het zaakje niet vertrouwt. Ze zullen zich voor de kop slaan voor hun onnozelheid en trekken vervolgens alles uit de kast om niet te hoeven uitkeren. Er wordt een detective op gezet die Laura probeert te laten struikelen. Maar als ze zich gedeisd houdt en alle papieren zijn in orde, zullen ze onontkoombaar moeten betalen. DNA-onderzoek van het lijk zal helaas niet meer mogelijk zijn voor ze. Tegen de tijd dat ze lont ruiken, heeft mijn crematie al lang en breed plaatsgevonden.

Ons bedrijf heet Henderson Publications en bestaat nu een maand of vier. Laura en ik zijn vennoten. Ik zorg voor de creatieve inbreng, Laura is commercieel directeur, verantwoordelijk voor de marketing, publiciteit en het management. Overigens heeft ze in die maanden nog voor geen cent inkomsten gezorgd, dus daar moeten we nog maar eens een directievergadering aan wijden. Toch is het bedrijf gezond. Dat komt mede omdat ik enige financiële armslag heb. Een Hendersontante heeft me wat familiegeld nagelaten, voldoende om het enige tijd in mindere periodes uit te zingen, maar veel te weinig om Bali te kopen. Uit dit saldo moet de investering voor het lopende project worden betaald. Zuinigheid is noodzaak.

Op mijn hoofd staat dus tweeënhalf miljoen, om het zo te zeggen. Niet op dat van Laura. Ik moet dus dood en Laura zal de treurende achterblijvende zijn. Ons samenlevingscontract garandeert dat de uitkering haar toekomt.

Ze zal er trouwens hard voor moeten werken. Het minste is nog de organisatie van de festiviteiten rond mijn crematie. Wie gaat er spreken? Koffie en cake toe, of toch gewoon drank en een lach en een traan? Welke muziek? En dan die vervloekte administratie. Ik moet overal worden uitgeschreven, ik moet als het ware worden opgeheven, en dan, o ja, helemaal vergeten, een geluk bij een ongeluk, daar is de levensverzekering. 'Alsof hij het wist! Wat een tragiek, maar wat ongeloofelijk lief dat hij nog steeds voor me zorgt. Het kan het verlies met geen mogelijkheid wegnemen, maar met dat bedrag

kan ik misschien nog iets doen waarvan hij daarboven – dag lieve Tim – denkt: ja. Iets in zijn geest, zeg maar.’

En dan de emigratie regelen, dat is ook een klus. ‘Ik kan hier niet meer aarden, zonder Tim. Sorry, ik heb heel veel gehad aan jullie steun, zonder jullie was ik er helemaal aan onderdoor gegaan, maar ik moet verder, ik moet mijn kracht en mezelf terugvinden. Ik weet zeker dat Tim dat ook had gewild.’

‘Nee, we waren niet getrouwd, Tim was er nog niet aan toe.’

‘O god, en je had het laatst over... over kinderen... dat je...’

‘Dat is misschien nog het verschrikkelijkst. Tim fantaseerde er vorige week over dat hij... ik kan er bijna niet over praten... dat hij een klein jongetje dat op mij leek... een meisje was ook goed... sorry.’

Het zal duidelijk zijn dat we met regelmaat tegen urineverlies hebben moeten vechten en proestend van de slappe lach wat vlekken op mijn toch al mottig meubilair moesten tolereren. Ik schrijf dit lichtelijk beschaamd op, maar ik heb mezelf opgelegd een en ander heel precies vast te leggen. Het boek moet tenslotte geen fictie worden.

‘Thank you for flying with us.’ De gezagvoerder glimlacht, een meesterlijk staaltje van doofpotvertoon, gezien de dodenvlucht die we achter de rug hebben. Naar mijn inschatting werd een crash minimaal drie keer door een wonder afgewend. Ja, ze worden goed opgeleid, als acteurs vooral.

Voor een toerist is arriveren op vliegveld El Dorado Bogotá vast een feest. Je krijgt alle tijd van de dienstdoende uniformen om te wennen aan de lokale sfeer en het scheidt beslist een band als je net als je voorganger voorbij het detectiepoortje minder kleingeld in je bakje aantreft dan ervoor. De lichtbesnorde dame die me mijn spullen teruggeeft kijkt me stralend aan en dat is ook wat waard.

Maar ik ben geen toerist, ik ben hier voor mijn werk. Ik erger me aan de lange rijen voor de douane, aan de stroom reizigers die van links komt en waar ik me doorheen moet zien te werken, die vervolgens op zijn schreden terug lijkt te keren en dan van rechts komt. Ik drink een kop koffie aan een barretje in de aankomsthal.

Echte Colombiaanse koffie van Juan Valdez. Misschien dat het met een flinke scheut cognac nog wat kan worden; Nescafé is smakelijker.

In Bogotá moet het gebeuren. Colombia is een geschikt land, heel geschikt, heb ik me laten voorlichten. Een ritselland, en dat is precies wat ik nodig heb. Bovendien spreek ik heel behoorlijk Spaans, een taal die ik snel oppikte toen ik tijdens een vorig bestaan een tragische liefde beleefde in Toledo.

Via de Avenida Calle 26 probeert het wat scheefhangende transferbusje de stad binnen te dringen, die is uitgezaaid tot voorbij het vliegveld. Ik las dat hier inmiddels acht miljoen mensen wonen. De regering houdt het op zes, omdat die de sloppenwijken liever niet meetelt.

Naar Hotel de la Opera is het misschien hemelsbreed tien kilometer, maar na een uur zijn we nauwelijks iets opgeschoten. Het is niet eens spitsuur, toch zit Bogotá vol, ook de zijstraten. Veel gebutste auto's, want een duw hier of een zetje daar wil kennelijk wel eens helpen. Toeteren heeft geen enkele zin omdat alles vast staat, maar daar heeft de automobilist in Bogotá geen boodschap aan. Het levert een symfonie op met honderden muzikanten die allen een andere partituur voor zich hebben. Postmoderne muzikale avant garde, chaos dus.

Ik krijg alle tijd om de sfeer van de stad in me op te nemen, want we vorderen nauwelijks. Aanvankelijk veel laagbouw, stoffige stadsraffels die de hoop hebben opgegeven de zelfkant ooit te ontgroeien. Eenmansbedrijfsjes met roestige rolluiken, links een bar met een rokende, oude Hispanjole macho aan een wankel tafeltje. Hij kijkt me aan. Een schaduw van een glimlach, maar ik zie, ik weet dat hij een liesbreuk heeft, haren op zijn rug, voor zijn trekken naar de hoeren moet en zich zorgen maakt over zijn plek in de hemel.

Naast me in de bus zit een jonge indiaan die al een poosje pogingen deed mijn aandacht te trekken. Ik doe mijn uiterste best nietsbegrijpend over te komen, mijn handpalmen onbeholpen naar boven, ik ben niet in de stemming voor een gezellig onderonsje. De indiaan wel. 'Marcos,' zegt hij, terwijl hij op zijn borst klopt. Hij laat me een foto zien op zijn mobiel. 'Venezuela!' roept hij, 'Presi-

dente Chavez!’ En inderdaad, daar staat de lachende regeringsleider met zijn arm om mijn buurman heen. Het kan natuurlijk ook een andere man zijn, want het is geen topfoto. Zelfs Marcos is volstrekt onherkenbaar.

De bebouwing, we zijn weer een halfuur verder, wordt zelfbewuster. Twee-, driehoog soms, her en der modern, schoner, kleurrijker en steeds meer wandelwaardig.

Voor de toerist.

Die ik niet ben.

Hotel de la Opera, aan de Carrera 6, ligt dicht bij La Candelaria. Deze wijk is het Volendam van Bogotá. Knusse historische koloniale laagbouw, in het centrum van de stad. Vertrouwd ook. Iedere niet-Zuid-Amerikaan herkent de lome, romantische sfeer, de illusies van vrome vrede, respect voor oma en hardwerkend fatsoen dat door Hollywood als taai onkruid in het collectieve geheugen is gezaaid. Schilderachtig, opgeruimd en veilig. Een must voor de handenvrijvende, hongerende toerist.

Mijn hotel is niet groot en niet duur, zoveel heb ik niet te besteden. Bovendien wil ik niet opvallen, als er iets is wat ik moet voorkomen, is het aandacht trekken.

Ik heb een paar extra overhemden meegenomen, ik zit hier ten slotte ongeveer op de evenaar. Maar met anderhalf shirt had ik me ook gered, de stad blijkt op meer dan tweeduizend meter hoogte te liggen. Het is hier tamelijk koel. Ik zweet wel, maar dat heeft andere oorzaken.

‘Reservation?’

‘Si.’

‘Name?’

‘Tim Henderson.’

Het duurt even.

‘I have here Henderson Tim. Is that you?’

‘Si.’

‘Why don’t you say so? You have room 21. Second floor. Do you want girl?’

‘No.’

De man, meewarig zijn hoofd schuddend, doet zijn administra-

tieve werk. 'Your choice.' Hij kijkt me niet aan. 'Boy?'

'No. Key please.'

'Here you are, sir. Have a nice stay. Boy very cheap.'

Ik ga naar boven en daar blijkt dat de hotelkamer in essentie niet verschilt van de kamer die ik vorig jaar had betrokken in Winschoten, waar ik gedwongen was naartoe te reizen vanwege het overlijden van een jeugdvriendin. Altijd de gezondste van onze club, maar ja, Winschoten heeft toch iets tegenstrijdigs qua naam, en je weet het gewoon niet.

Het is inmiddels zeven uur, volop zomer, dus nog zonnig op mijn balkon. Ik heb honger. Reden genoeg om een fles bier uit de minibar te pakken, daar ben ik wel aan toe. Aan de volgende ook. Ik inspecteer de inhoud van het koelkastje en tref diverse knabbels aan. In combi met de drank voldoende om te overleven. Peperduur, maar morgen eenvoudig aan te vullen met soortgelijke waar. Ik zal de volgende gast verwennen.

Een uur later pak ik mijn papieren. Het is allemaal knap ingewikkeld en het zweet dat ik net had afgedoucht, dringt zich opnieuw op. Ik moet iets gaan doen dat ons een halfjaar geleden zo eenvoudig had geleken, zo uitgetekend, voorspelbaar; glimlachend hadden we het scenario doorgenomen, maar nu is er niets te glimlachen. Uitstel, smoezen en alibi's, ik kan niets meer bedenken.

Er overvalt me een weerzin die ik niet zag aankomen. Ik ging ervan uit dat ik elke stap die me dichter bij het doel zou brengen met enige graagte, zo niet met een verwachtingsvolle blik zou zetten. Niets van dat al. Het wordt schoorvoetend, met lange tanden.

Ik doe de kamer achter me dicht, geef beneden de sleutel af en loop de kleine lobby door. Links zit een grijze man in een verkeerd pak te lachen tegen wat zonder twijfel een girl is. Ze lacht niet terug. Ik verlaat het hotel en kijk om me heen. Iets verderop staan links aan de Calle 10 een paar taxi's. In Amsterdam en Parijs pak je dan de voorste, dus laten we dat hier ook maar doen. Als ik het portier open, wijst de chauffeur met zijn duim naar achteren. 'Next one.' Ook goed.

Als ik voorin heb plaatsgenomen, kijk ik de bestuurder aan. En hij mij. Zijn grijs is onweerstaanbaar, zijn tanden wit, het haar

op zijn slapen zwart geveerd en op zijn wangen is een bekommerd acneverleden te lezen.

‘To?’ Hij knikt even met zijn hoofd. Niet naar beneden, maar omhoog.

‘Sorry?’

‘To where?’

‘Laten we het in het Spaans doen,’ zeg ik in het Spaans. ‘Ik moet oefenen.’

‘Goed. To where?’

Ik laat me niet van de wijs brengen. ‘Beste man...’

‘Raúl. Hola en goedenavond. Wat kan ik voor u doen?’

Ik moet dit zorgvuldig formuleren. ‘Raúl, ik wil dat je me naar een goede gids brengt. Niet een gids die alleen de mooie toeristische attracties kent, maar iemand die ook de weg weet in het andere Bogotá, het Bogotá waar de toeristen zich minder thuisvoelen, om het zo maar eens te zeggen.’

‘El Sur. Ciudad Bolivar. Lucera Alto.’

‘Ik volg het even niet. Wat bedoel je, Raúl?’

‘Dat zijn wijken waar toeristen als u niet komen.’

‘Ik ben geen toerist, Raúl. Heb je het over sloppenwijken?’

Hij grijnst weer en knikt. ‘U zegt het. Maar er is de laatste jaren steeds meer te beleven in de zuidelijke buurten, meneer. Vooruit, er wordt nog steeds geschoten, elke dag, het moet wel gezellig blijven natuurlijk. Maar er wordt ook een hoop opgeknapt en je kunt er lekker eten en de meisjes zijn er goedkoop.’

‘Daar kom ik niet voor, Raúl.’

Hij kijkt me aan. Ik zie dat hij een bruin en een groen oog heeft. ‘Waar komt u dan voor, meneer?’

‘Werk. En daar heb ik een goede gids voor nodig. Die ook de weg weet in het zuiden.’

‘U hebt hem gevonden.’ Hij straalt.

‘Je bedoelt...’

‘Ik ben de beste. Ik kan u alles vertellen over de Catedral Primada op de Plaza de Bolivar en andere mooie gebouwen daar om de hoek, maar ik ben ook thuis in de onderstad, de achterstad, de vuile stad. De stad zonder politie, behalve van de mannen die daar,